

„Baimės prieš galingąjį Briuselį neįveikiame“

Kodėl Lietuvos premjeras A. Kubilius džiaugiasi Vokietijai ir Prancūzijai perėmus lyderio vaidmenį ES ir kodėl jo šalis toliau ketina plėtoti atominę energetiką

Spauda: Europą šiuo metu krečia skolų krizė. Lietuva „savąją“ krizę išgyveno jau anksčiau, kai 2009 m. dėl finansų krizės jos BVP sumažėjo 15 proc. Kokia situacija šiandien?

A. Kubilius: Pirmąją krizės bangą mes įveikėme. Atsidūrę gilioje recesijoje ėmėmės griežtų priemonių – mano atlyginimas buvo sumažintas maždaug 40 proc. Laimei, mano žmona per daug nesiskundžia (*juokiasi*). Prieš dvejus metus, laikydami susitarimo su socialiniais partneriais, sumažinome valstybės tarnautojų algas ir pensijas. Šįmet mūsų augimo tempai pagerėjo, ypač atsigavo eksportas. Dabar auga ir vidaus vartojimas. Tačiau dėl problemų Pietų Europoje mums teko apkarpyti savo lūkesčius – 2012 m. tikimės tik 3,5 proc. augimo.

Tačiau iš šalies ir toliau išvyksta daugybė žmonių. Lietuva turi vos 3 mln. gyventojų, o Jungtinėje Karalystėje, kaip manoma, gyvena apie 200 tūkst. lietuvių. Kaip ketinate įkalbėti šiuos žmones grįžti?

Galime pasiūlyti jiems ambicingą ateitį savo šalyje. Laikomės ne tik taupymo kurso, bet ir ilgalaikės strategijos „Lietuva 2030“. Norime išlikti dinamiška šalimi, nebijančia pasaulinės konkurencijos. Paskutiniai 20 metų išmokė mus būti dinamiškus. Baltijos valstybių ekonomikos potencialas vis dar yra žemesnis už ES vidurkį. Tokioje situacijoje labai normalu, kad žmonės tikisi geresnės ateities užsienyje. Yra nemažai šalių, kurios išgyveno panašų laikotarpį, pavyzdžiui, Portugalija ar Airija.

O kada galima būtų sustabdyti emigracijos srautą?

Sunku pasakyti. Bet kokiu atveju iki 2030 m. (*juokiasi*).

Klausimas apie Europos Sąjungą. Svarbiausius ES politikos reikalus neabejotinai sprendžia dvi didžiosios valstybės. Ką tai reiškia tokiai mažai šaliai kaip Lietuva?

Tai, kad Prancūzija ir Vokietija imasi lyderio vaidmens, nėra blogai siekiant įveikti šią krizę. Krizei nugalėti reikia naujų idėjų ir naujų vadovų. Remdamiesi savo istorija, narystę ES vertiname kaip istorinį laimėjimą. Mums reikia stiprios, konsoliduotos ir veiksnios Europos. Ateityje Briuselyje bus sutelkta daugiau valdžios nei Europos sostinėse. Tačiau to nereikia bijoti.

Nepaisydami avarijos Fukušimoje ketinate iki 2020 m. pastatyti naują Visagino AE. Kodėl laikotės tokios pozicijos?

Jau seniai esame integruoti į Europą politiniu ir ekonominiu požiūriu, bet ne energetiniu. Uždarę savo senąją AE, kad įstotume į ES, mes perkame iš Rusijos ne tik 100 proc. gamtinių dujų, bet ir 60 proc. elektros energijos. Bazinę savo suvartojamos energijos dalį, t. y. 40–50 proc., turime pasigaminti patys. Tikiuosi, kad derybos bus baigtos iki šių metų galo.

Ar Rusija bandė daryti Jums spaudimą šioje srityje?

Kai kas Kremliuje matyt nelabai džiaugiasi prarasdamas energetinę įtaką mūsų regione. 2009 m. buvo pristatyti du nauji AE statybos projektai: vienas Baltarusijoje, kitas Kaliningrado srityje, ir abu – visai netoli Lietuvos. Šie projektai akivaizdžiai buvo skirti tam, kad nuviliotų nuo mūsų potencialius AE investuotojus. Pernai susitikęs su Rusijos premjeru V. Putinu aš dukart paklausiau, kodėl Kaliningrade reikia statyti atominę elektrinę, nors mes statome savo elektrinę. Atsakymo nesulaukiau.

Beje, apie kaimynus. Rytuose Lietuva ribojasi su Baltarusija Ar turite patarimų Briuseliui, kaip būtų protingiausia elgtis su Minsko ir Kijevo režimais?

Jei Europos kaimynystės politika būtų sėkminga Moldovoje, o ypač Ukrainoje, Baltarusijai tai turėtų reikšmingų pasekmių. Lietuvos nacionaliniam saugumui labai svarbu, kad regionas, esantis tarp ES ir Rusijos, kuo labiau suartėtų su Europa. Tai svarbu ir Rusijai, ir štai kodėl: Rusija serga postimperiniu sindromu. Jai reikia vystytis, ji velkasi Europai iš paskos. Europoje paskutinės imperijos subyrėjo 5-ajame ar 6-ajame deš., Prancūzijai taip pat nebuvo lengva atsisakyti kolonijų Šiaurės Afrikoje. O Rusijos imperija žlugo tik 10-ajame deš.

Rusijos problema ta, kad jos kolonijos buvo šalimais, o ne užjūryje, kaip Prancūzijos ar Anglijos. Turime padėti Rusijai įveikti šį postimperinį sindromą. Vienintelė išeitis – kaimynines ES valstybes Rytuose priartinti prie Europos.

Užrašas po nuotrauka:

Lietuvos ateitis – stiprioje ES: premjeras Andrius Kubilius.

Straipsnio originalą galite rasti čia (vokiečių kalba.): <http://www.lrv.lt/Spauda/diepresseDE.pdf>